

Aktuellt från Miljödepartementet

Susanne Gerland, Linnéa Klefbäck, Anna Josefsson
Rättssekretariatet

Vad händer på Miljödepartementet?

Ny politisk ledning på Miljödepartementet i februari 2021

Regeringen Löfven III i juli 2021

Statsministern avgår november 2021 övergångsregering?

Slutet på mandatperioden: propstopp mars 2022

Förberedelser för EU-ordförandeskapet jan-juni 2023

- Draft Programme of the FR-CZ-SE trio

Miljödepartementet

Miljö- och klimatminister,
vice statsminister
Per Bolund

Statssekreterare Annika Jacobson och Anders Mankler

Förbud mot viss användning av växtskyddsmedel

Förbud mot användning av växtskyddsmedel

- på skolgårdar, förskolor och lekplatser
- i parker och trädgårdar och andra områden som i första hand är avsedda att vara rekreativsområden som allmänheten har tillträde till
- på tomtmark för bostadshus, på krukväxter i trädgårdar, inom koloniträdgårdsområden och i växthus som inte används yrkesmässigt
- på växter inomhus utom i produktionslokaler, lagerlokaler och dyl.

Förbud mot användning av växtskyddsmedel

- Undantagsmöjligheter finns:

Jordbruksverket – t.ex. för odlandet av växter som bevaras i Nationella genbanken eller i Nordiskt genresurscenter

Naturvårdsverket – t.ex. vid behov mot invasiva främmande arter

SFS 2021:229 - ändring i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel

BAT-slutsatser för avfallsförbränning och livsmedels-, dryckes- och mjölkindustrin

SFS 2021:730, SFS 2021:731

Industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU) - KOM beslutat om slutsatser om bästa tillgängliga teknik, s.k. BAT-slutsatser, BAT-WI "waste incineration" och BAT-FDM "food, drink and milk"

- omarbetning av bestämmelser i 5 kap. miljöprövningsförordningen (MPF) för att bättre passa BAT-slutsatserna
- vilka industriutsläppsverksamheter i MPF som omfattas av slutsatserna om bästa tillgängliga teknik för avfallsförbränning eller livsmedels-, dryckes- och mjölkindustrin

Avfall

Producentansvar och straffansvar för nedskräpning (prop. 2020/21:198)

Straffansvaret för nedskräpning utvidgas – från 1 januari 2022 straffbart att slänga t.ex. en enstaka fimp eller godispapper

Nya bemyndiganden för att kunna genomföra minimikrav i avfallsdirektivet om system för utökat producentansvar

Nya uttryck: system för utökat producentansvar för avfallshantering och producentansvarsorganisation

Genomförande av engångsplastdirektivet och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning

Förordning (2021:996) om **engångsprodukter**

Förordning (2021:998) om **producentansvar för vissa tobaksprodukter och filter**

Förordning (2021:999) om **producentansvar för ballonger**

Förordning (2021:1000) om **producentansvar för våtservetter**

Förordning (2021:1001) om **producentansvar för fiskeredskap**

Förordning (2021:1002) om **nedskräpningsavgifter**

Förordning (2021:1003) om ändring i förordningen (2018:1462) om producentansvar för **förpackningar**

Förordning (2021:1005) om ändring i förordningen (2005:220) om **retursystem** för plastflaskor och metallburkar

Förordning (2021:1007) om ändring i förordningen (1998:944) om **förbud** m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter

Nedskräpning i siffror

En veckas skräpmätning 2020
resulterade i **35 miljoner** artiklar

22 miljoner
fimpar

140 000
engångsmuggar

140 000
lock till
engångsmuggar

735 000
flexibla omslag
(Ex. godispapper)

70 000
våtservetter

350 000
matlådor

35 000
ballonger

Engångsplast i siffror

Varje år använder vi svenskar:

En halv till en miljard engångsmuggar som innehåller plast

570 miljoner take away-förpackningar

5,1 miljarder cigaretter med filter samt lösa filter

2019 sattes **217 000 ton plastförpackningar** (exklusive pantflaskor) ut på den svenska marknaden.

Endast omkring **15-20 %** materialåtervanns

Cirka **80 %** förbrändes genom energiåtervinning

EU-direktivet om engångsplast

Engångsplastprodukter som förbjuds enligt direktivet

- Bomullspinnar (tops)
- Sugrör
- Gafflar, knivar, skedar, ätpinnar och andra bestick
- Omrörare för drycker
- Ballongpinnar
- Tallrikar
- Muggar och matlådor som innehåller expanderad polystyren
- Varor som helt eller delvis innehåller oxo-nedbrytbar plast.

Exempel på krav i EU-direktivet

- Krav på minskad förbrukning av engångsmuggar och engångsmatlådor
- Producentansvar som omfattar kostnad för städning och avfallshantering
- Medvetandehöjande informationsåtgärder till konsumenter
- Dryckesflaskor ska innehålla återvunnen plast.

Åtgärder för att minska förbrukningen av plast

Den som erbjuder snabbmat och dryck i en engångsförpackning ska också erbjuda ett flergångsalternativ

En ny nedskräpningsavgift införs och pengarna fördelas till kommunerna

Vissa engångsplastprodukter förbjuds (I Sverige även engångsmuggar som innehåller mer än 15 procent plast)

Förbjudet att använda konfetti som innehåller plast utomhus

Dryckesflaskor av PET ska senast 2025 innehålla minst 25 procent återvunnen plast och alla dryckesflaskor av plast ska senast 2030 innehålla minst 30 procent återvunnen plast

Åtgärder för att minska förbrukningen av plast

Producentansvar för cigaretter och filter

Producentansvar för fiskeredskap

Producentansvar för våtservetter och ballonger

Utökat retursystem för plastflaskor och metallburkar

Förslag på ytterligare åtgärder

Förslag som kommissionen har invänt mot:

- 2030 ska alla plastförpackningar innehålla 30 procent återvunnen plast.
- För att en producent ska få tillhandahålla en förpackning på den svenska marknaden ska förpackningen gå att materialåtervinna. En förpackning ska anses kunna materialåtervinnas om minst 75 viktprocent av materialet som använts i förpackningen kan materialåtervinnas till säljbart material eller säljbara produkter.

Remisser på avfallsområdet

[Remiss av promemorian En förbättrad förpackningsinsamling - Regeringen.se](#) (5 nov)

[Remiss av promemorian Producentansvar för bilar respektive däck – nya regler för att genomföra EU:s avfallsdirektiv - Regeringen.se](#) (4 nov)

[Remiss av promemoria Ordning och reda på avfallet - Regeringen.se](#) (29 jan)

Krav i avfallsdirektivet som ännu inte har genomförts

- Separat insamling av biologiskt avfall senast den 31 december 2023 (Naturvårdsverkets [rapport](#) remitterad)
- Separat insamling för textilier senast den 1 januari 2025 ([SOU 2020:72](#) Producentansvar för textil)
- Separat insamling av farligt avfall från hushåll senast den 1 januari 2025

Remiss: Säkerheter vid hantering av utvinningsavfall

- Krav på att ställa säkerhet för att få tillstånd till en verksamhet som omfattas av krav på en avfallshanteringsplan.
- Minimera risken för att staten ska behöva bekosta nödvändiga åtgärder för att stänga, återställa och följa upp nedlagda utvinningsverksamheter.
- Principen om att förorenaren ska betala.
- Förslagen innebär ett förbättrat genomförande av utvinningsavfallsdirektivet 2006/21/EG.

Remiss: Säkerheter vid hantering av utvinningsavfall

- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur säkerhetens storlek ska beräknas, vad som krävs för att en säkerhet ska kunna godtas samt när och hur en säkerhet får tas i anspråk.
- Riksgäldskontoret - tillsynsansvar i frågor om både säkerhetens storlek och säkerhetens form enligt den nya regleringen.

Regeringsprövning av kalkstenstäcker i undantagsfall

Prop. 2021/22:15

Cementkris, miljöprövningskris...

- Sommar
- Kort om tid
- Cementbrist
- Brotten vattenfylls

Cementkris, miljöprövningskris...

- Förslag tas fram
- Remittering
- Lagrådsremiss
- Proposition
- Riksdagsbehandling

Ett nytt 17 a kap. i miljöbalken

- Möjlighet för regeringen att pröva av en ansökan om tidsbegränsat tillstånd att bedriva en verksamhet som avser täkt av kalksten och drift av därmed sammanhängande anläggningar och anordningar.
- Begränsas till brytning av den kalksten som vid tidpunkten för ansökan omfattas av ett gällande tillstånd, men vars brytning inte kan slutföras på grund av en tidsbegränsning i det tillståndet.

Ett nytt 17 a kap. i miljöbalken

- Begränsas till situationer då verksamheten behövs för att tillgodose väsentliga allmänna intressen och behovet av kalksten inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt annat tillfredsställande sätt.
- Genomförande av MKB-direktivets artikel 2.4 – möjlighet till undantag från bestämmelser i 6 kap. miljöbalken:

Ett nytt 17 a kap. i miljöbalken

3 § Regeringen får i enskilda fall meddela ett särskilt beslut som innebär att en verksamhet som prövas enligt detta kapitel får undantas från kraven i 6 kap. 20–32 och 35–47 §§, om

1. tillämpningen av dessa bestämmelser skulle få en betydande negativ inverkan på verksamhetens syfte, och
2. en bedömning av verksamhetens miljöpåverkan ändå kan göras.

Ett nytt 17 a kap. i miljöbalken

- Ett särskilt beslut måste fattas av regeringen om ett sådant undantag ska medges.
- Europeiska kommissionen måste informeras om beslutet och om allt som getts in.
- Underlaget ska göras tillgängligt för den allmänhet som kan antas bli berörd.

Ett nytt 17 a kap. i miljöbalken

- En möjlighet för regeringen att besluta om särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen, 17 kap. 7 §.
- Tillstånd får rättskraft (ändring i 24 kap. 1 §)
- 24 kap. 3 § 7 tillståndet får helt eller delvis återkallas om det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet

Ett nytt 17 a kap. i miljöbalken

- Ändringarna i miljöbalken trädde i kraft den 15 oktober 2021 (SFS 2021:785).
- Bestämmelserna får tillämpas på ansökningar som lämnas in efter den 16 september 2021.
- Ändringarna i miljöbalken upphör att gälla den 31 december 2021 (SFS 2021:786)

Utsläppshandel

Nytt regelverk för handel med utsläppsätter (prop. 2020/21:27)

- Lag (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser
- Förordning (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser

Anpassningar till ändringar i utsläppshandelsdirektivet (direktiv 2003/87/EG) inför ”den fjärde handelsperioden”

Utsläppshandelsdirektivet ingår i EU-kommissionens paket ”Fit for 55” (se [fakta-pm](#))

Tilldelning av utsläppsrätter

Kommissionens beslut om vilka anläggningar som ska tilldelas utsläppsrätter m.m. ([beslut](#) (EU) 2021/355)

Sveriges ”opt-in” för bioeldade anläggningar kan inte längre användas

LKAB får inte använda riktmärket för sintrad järnmalm

Mål i EU-domstolen (tribunalen) (LKAB respektive Arctic Paper)

Klimatmålet i Europadomstolen

h bidra till en hållbar utveckling.

Klimatmålet i Europadomstolen

- Duarte Agostinho m.fl. mot Portugal m.fl.
(33 stater)
- Staternas ansvar för utsläpp av växthusgaser enligt artiklarna 2 och 8 i Europakonventionen
- Sverige svarade den 27 maj

Vattenmiljö och vattenkraft

och bidra till en hållbar utveckling.

Vattenmiljö och vattenkraft Prop. 2017/18:243

- beslut 2020 om den nationella planen för moderna miljövillkor
- förordning om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter - vattendrag och sjöar där det finns vattenkraftverk och dammar delas in i geografiskt avgränsade prövningsgrupper
- översyn av prövningsavgifterna enligt förordningen om avgifter för prövning och tillsyn – remiss på väg

Pågående överträdelser

EU - SE

56 formella överträdelseärenden SE

8 Miljödepartementet

- FU (art- och habitatdirektivet) – oavsiktlig fångst av tumlare Näringsdepartementet 2020
- FU (avloppsreningsdirektivet) 2020
- FU (miljöansvarsdirektivet) 2020
- FU (brister i utseendet av områden i Sveriges Natura 2000-nätverk) 2020
- FU (MKB-direktivet) 2019

- MY (fartygsåtervinningsförordningen) 2019
- MY PM10 (luftkvalitetsdirektivet) 2012
- MY vargjakt (art- och habitatdirektivet) 2010

- Stämning (avloppsreningsdirektivet) dom C-22/20 2009-2021

Verksamheten i Europeiska unionen under 2020

Skr.2020/21:115

[Verksamheten i Europeiska unionen under 2020
\(regeringen.se\)](#)

Environmental Implementation Review (EIR)

Landrapport SE 2017, 2019, 2022

[report_se_sv.pdf \(europa.eu\)](#)

susanne.gerland@regeringskansliet.se

linnea.klefback@regeringskansliet.se

anna.josefsson@regeringskansliet.se

